

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 30. marca 2017¹

Vec C-320/15

**Európska komisia
proti**

Helénskej republike

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Životné prostredie – Čistenie komunálnych odpadových vôd – Článok 4 ods. 1 a 3 a príloha I.B a I.D smernice 91/271/EHS – Reprezentatívne vzorky“

I. Úvod

1. Cieľom smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd (ďalej len „smernica o čistení komunálnych odpadových vôd“)² je ochrana životného prostredia pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania okrem iného nedostatočne očistených komunálnych odpadových vôd. Stanovuje povinnosti členských štátov podrobiť komunálne odpadové vody primeranému čisteniu. Na to, aby členské štáty preukázali, že komunálne odpadové vody spĺňajú platné požiadavky, musia odobrať vzorky komunálnych odpadových vôd, ktoré prešli stanoveným čistením.

2. Komisia tvrdí, že Helénska republika porušila svoje povinnosti vyplývajúce zo smernice o čistení komunálnych odpadových vôd vo vzťahu k ôsmim aglomeráciám. Tento členský štát nepopiera údajné porušenie v prípade piatich z uvedených aglomerácií. Čo sa však týka ostatných troch aglomerácií, Helénska republika a Komisia sa nezhodujú v tom, či Helénska republika poskytla Komisii dostatočné množstvo vzoriek očistenej vody.

3. Otázka, koľko vzoriek sa požaduje podľa smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, rozhodne nie je novou otázkou. Je však asi čestné priznať, že Súdny dvor k nej v minulosti nepristupoval vždy úplne jednotne. V súlade so žiadosťou Súdneho dvora sa preto tieto návrhy zameriavajú na objasnenie tejto konkrétnej otázky.

II. Právny rámec

4. Povinnosti uvedené v rámci smernice o čistení komunálnych odpadových vôd sa určujú na základe takzvaného populačného koeficientu (ďalej len „p. k.“)³ dotknutej aglomerácie.

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Smernica Rady z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, 1991, s. 40; Mim. vyd. 15/002, s. 26).

³ Tento parameter vymedzuje článok 2 ods. 6 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd ako množstvo organického biologicky odbúrateľného znečistenia, vyjadrené hodnotou ukazovateľa na biochemickú spotrebu kyslíka za prvých päť dní ekvivalentnou 60 g za deň.

5. Podľa článku 3 ods. 1 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd mali členské štáty okrem iného zabezpečiť, aby všetky aglomerácie s p. k. od 2 000 do 15 000⁴ boli vybavené zbernými systémami⁵ pre komunálnu odpadovú vodu najneskôr do 31. decembra 2005.

6. Podľa článku 4 ods. 1 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd mali členské štáty okrem iného zabezpečiť, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením sekundárnym alebo ekvivalentným čistením. Aglomerácie s p. k. medzi 10 000 a 15 000 a aglomerácie s p. k. medzi 2 000 a 10 000 pre vypúšťania do sladkých vôd a estuárií museli toto ustanovenie dodržať najneskôr do 31. decembra 2005.

7. Podľa článku 4 ods. 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd musí takéto vypúšťanie spĺňať príslušné požiadavky uvedené v prílohe I.B tejto smernice.

8. Príloha I.B vymenúva požiadavky pre vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do zberných vôd týmto spôsobom:

„1. Čističky odpadových vôd sa navrhnu alebo modifikujú tak, aby sa dali získať reprezentatívne vzorky prichádzajúcej odpadovej vody a očisteného vypúšťania pred vypustením do zberných vôd.

2. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd podliehajúce čisteniu v súlade s článkom 4 a 5 spĺňa požiadavky uvedené v tabuľke 1.

...“

9. Podľa článku 15 ods. 1 prvého pododseku smernice o čistení komunálnych odpadových vôd príslušné orgány alebo subjekty monitorujú okrem iného vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd. Cieľom je overiť spĺňanie požiadaviek prílohy I.B v súlade s kontrolnými postupmi stanovenými v prílohe I.D.

10. Príloha I oddiel D smernice o čistení komunálnych odpadových vôd vymedzuje referenčné metódy monitorovania a vyhodnotenia výsledkov. Bod 3 konkretizuje, že minimálny ročný počet vzoriek sa stanoví podľa veľkosti čističky a vzorky sa budú odoberať v pravidelných intervaloch počas roka. Pre čističky, ktoré majú p. k. medzi 2 000 a 9 999, je stanovený minimálny počet 12 vzoriek počas prvého roka. V nasledujúcich rokoch sa požadujú 4 vzorky, ak odobraté vzorky počas prvého roka spĺňajú ustanovenia smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Ak jedna vzorka zo štyroch nevyhoví, v nasledujúcom roku sa musí odobrať 12 vzoriek. Pre čističky, ktoré majú p. k. medzi 10 000 a 49 999, je stanovený minimálny počet 12 vzoriek.

III. Konanie

11. Listom z 29. mája 2007 požiadala Komisia Helénsku republiku, aby v lehote 6 mesiacov poskytla údaje týkajúce sa prevzatia smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Presnejšie povedané, tieto údaje sa požadovali na to, aby mohla Komisia posúdiť dodržanie článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Požiadavka sa týkala aglomerácií s p. k. vyšším ako 2 000.

12. Po preskúmaní údajov, ktoré Helénska republika poskytla v roku 2007, dospela Komisia k záveru, že 62 aglomerácií porušilo článok 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

4 Všetky aglomerácie dotknuté v prejednávanej veci majú p. k. medzi 2 000 a 15 000 – najnižší p. k. je 2 024 (aglomerácia Desfina) a najvyšší je 10 786 (aglomerácia Chaniotis).

5 „Zberný systém“ definuje článok 2 ods. 5 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd ako systém kanálov, ktoré zbierajú a odvádzajú komunálnu odpadovú vodu.

13. Listom z 5. októbra 2010 Komisia požiadala Helénsku republiku o vysvetlenie. Helénska republika následne odpovedala listom z 21. decembra 2010, v ktorom poskytla ďalšie informácie.

14. Dňa 17. júna 2011 vydala Komisia formálne oznámenie, v ktorom uviedla, že Helénska republika si nespĺnila povinnosti stanovené v smernici o čistení komunálnych odpadových vôd. Helénska republika odpovedala na tento list 11. augusta 2011, pričom poskytla ďalšie informácie o príslušných aglomeráciách.

15. Dňa 1. júna 2012 zaslala Komisia Helénskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom uviedla, že tento členský štát naďalej porušuje smernicu o čistení komunálnych odpadových vôd.

16. Po ďalšej výmene informácií zaslala Komisia Helénskej republike doplňujúce odôvodnené stanovisko 21. februára 2014. Konštatovala, že osem aglomerácií, menovite Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia, Desfina, Galatista, Polychrono a Chaniotis, naďalej nedodržiava článok 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

17. Dňa 26. júna 2015 podala Komisia žalobu o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ. Žiadala o určenie, že Helénska republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

18. Písomné vyjadrenia predložili Helénska republika a Komisia. Obaja účastníci konania predniesli aj ústne vyjadrenia na pojednávaní, ktoré sa konalo 25. januára 2017.

IV. Posúdenie

19. Tieto návrhy sa členia takto. Po prvé poskytnem stručný prehľad doterajšej judikatúry, ktorá sa explicitne alebo implicitne zaoberala vzťahom medzi ustanoveniami smernice o čistení komunálnych odpadových vôd a oddielmi B a D jej prílohy I (A). Po druhé sa pokúsím o systematizáciu tejto judikatúry so zreteľom na dva kľúčové prvky, ktoré sú v rámci tejto žaloby najdôležitejšie, a to vnútorná logika a štruktúra smernice o čistení komunálnych odpadových vôd a vzťah medzi jej ustanoveniami a prílohou (B.1.) a súvisiace povinnosti členského štátu, pokiaľ ide o vzorky, ktoré sa musia poskytnúť (B.2.) Tretia časť (C) sa zaoberá prejednávanou vecou, pričom najprv sa zaoberá aglomeráciami, vo vzťahu ku ktorým sa neposkytnutie vzoriek nepopiera (C.1.), a následne sa zaoberá tými, voči ktorým sa vzniesli námietky (C.2.).

A. Existujúca judikatúra

20. Problematika poskytnutia vzoriek podľa smernice o čistení komunálnych odpadových vôd má dva hlavné prvky: po prvé osobitná povaha vzťahu medzi článkami 4 a 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd na jednej strane a prílohou I.B a I.D na strane druhej. Z toho vyplýva otázka kvantity a kvality vzoriek, ktoré majú poskytnúť členské štáty podľa každého z týchto ustanovení.

21. Súdny dvor mal už niekoľko príležitostí, aby zaujal stanovisko k vzťahu medzi príslušnými ustanoveniami smernice o čistení komunálnych odpadových vôd a jej prílohou I.B a I.D.

22. Vo veci Komisia/Taliansko⁶ Súdny dvor uviedol, že skutočnosť, že požiadavky stanovené v prílohe I.D smernice o čistení komunálnych odpadových vôd sú splnené, umožňuje dospieť k záveru, že článok 4 tejto smernice bol dodržaný.

⁶ Rozsudok z 19. júla 2012, Komisia/Taliansko (C-565/10, neuvverejnený, EU:C:2012:476, bod 37).

23. Vo veci Komisia/Belgicko sa následne spochybňovalo, či je pravdou aj opačný záver, a síce, že súlad s článkom 4 možno preukázať len vtedy, ak dotknutý členský štát poskytuje počet vzoriek odobratých v súlade s metódou opísanou v prílohe I.D. Belgicko tvrdilo, že „v súlade s článkom 4 a časťou B prílohy I [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd], vzhľadom na to, že čistička odpadových vôd pre určitú aglomeráciu bola uvedená do prevádzky a keďže prvé výsledky analýz preukazujú, že zloženie vypúšťanej vody je v súlade s normami uvedenými v tabuľke 1 prílohy I [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd], sú povinnosti vyplývajúce zo smernice splnené“.⁷

24. Súdny dvor rozhodol danú vec bez toho, aby k tomuto bodu zaujal výslovné stanovisko. Súdny dvor vo vzťahu ku konkrétnym dotknutým aglomeráciám poznamenal, že „ku dňu podania žaloby Komisie tieto aglomerácie mali čističky odpadových vôd, ale v rozpore s tým, čo stanovuje časť D prílohy I [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd], sa v prvom roku ich prevádzky neodobrало dvanásť vzoriek“. Súdny dvor však ďalej dodal, že „...ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku dve predmetné aglomerácie nemali čističky odpadových vôd a že v dôsledku toho nespĺňali požiadavky článku 4 [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd]“.⁸

25. Vo veci Komisia/Portugalsko (ďalej len „Komisia/Portugalsko č. I“) Komisia tvrdila, že „povinnosti vyplývajúce členským štátom z článku 4 [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd] zahŕňajú vykonávanie kontrol uvedených v prílohe I oddiele D tejto smernice a na ich účely je potrebné ročne odobrať minimálny počet vzoriek...“⁹

26. V rámci tej istej veci sa vzťah medzi článkom 4 a oddielmi B a D prílohy I prehľadne preskúmal v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón. Dospel k záveru, že pre posúdenie povinností členských štátov podľa článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd je príslušným ustanovením príloha I.B, nie príloha I.D. Zdôraznil, že príloha I.D súvisí s článkom 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Toto ustanovenie sa týka monitorovania po uvedení do prevádzky. To predstavuje „sústavnú povinnosť, ktorá má zabezpečiť, aby vypúšťaná voda *stále* spĺňala požiadavky kvality, ktoré mala spĺňať *od uvedenia čističky do prevádzky*“.¹⁰ Na účely preukázania, či predmetná čistička spĺňa požiadavky oddielu B prílohy I., „nie je potrebné dokončiť postup skúmania vzoriek podľa oddielu D prílohy I“¹¹.

27. Generálny advokát Cruz Villalón okrem toho poznamenal, že požadovanie vzoriek odobratých počas jedného roka na účely posúdenia súladu s článkom 4 by znamenalo, že tieto vzorky musia byť poskytnuté v termínoch stanovených v článku 4. To by fakticky znamenalo, že lehota, v ktorej musia byť aglomerácie vybavené zbernými systémami a ktorá je uvedená v článku 3, by sa musela chápať ako lehota jedného roka pred skutočne stanovenými termínmi.¹²

28. Vo veci Komisia/Portugalsko č. I Súdny dvor prijal výklad, ktorý navrhoval generálny advokát. V odpovedi na tvrdenie Komisie, podľa ktorého súlad s článkom 4 musí byť preukázaný metódou stanovenou v prílohe I.D, Súdny dvor uviedol, že článok 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd neobsahuje žiadny odkaz na prílohu I.D. S odvolaním sa na generálneho advokáta Súdny dvor konštatoval, že oddiel D prílohy I sa týka „sústavnej povinnosti, ktorá má zabezpečiť, aby vypúšťaná voda ‚stále‘ spĺňala“ požiadavky kvality stanovené v oddiele B prílohy I.¹³ Naopak,

7 Rozsudok zo 6. novembra 2014, Komisia/Belgicko (C-395/13, EU:C:2014:2347, bod 22).

8 Rozsudok zo 6. novembra 2014, Komisia/Belgicko (C-395/13, EU:C:2014:2347, body 46 a 48).

9 Rozsudok z 28. januára 2016, Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2016:61, bod 33).

10 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2015:625, bod 43).

11 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2015:625, bod 44).

12 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2015:625, bod 37).

13 Rozsudok z 28. januára 2016, Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2016:61, bod 37).

nevyžaduje, aby sa vzorky odoberali počas obdobia jedného roka. Súdny dvor dodal, že „pokiaľ členský štát môže *predložiť* vzorku spĺňajúcu požiadavky uvedené v prílohe I oddiele B [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd], treba predpokladať, že povinnosti vyplývajúce z článku 4 tejto smernice sú splnené“¹⁴.

29. Rovnaký výklad prijal Súdny dvor aj vo veci Komisia/Španielsko.¹⁵ V tomto rozsudku Súdny dvor pripomenul, že ak je členský štát schopný poskytnúť jednu vzorku, ktorá spĺňa požiadavky prílohy I oddielu B smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, povinnosti vyplývajúce z článku 4 treba považovať za splnené. Je to preto, lebo toto ustanovenie nevyžaduje, aby sa odber vzoriek vykonával počas jedného roka. Súdny dvor následne uplatnil rovnaké riešenie, pokiaľ ide o posúdenie povinností vyplývajúcich z článku 5 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.¹⁶

30. Zdá sa však, že stanovisko, podľa ktorého postačuje jedna vzorka, sa vo veci Komisia/Helénska republika¹⁷ neprijalo v plnom rozsahu. V tomto rozsudku Súdny dvor založil svoj záver o tom, či Helénska republika porušila článok 4 ods. 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, na skutočnosti, že tento členský štát neposkytol dôkazy v súlade s prílohou I.D.¹⁸

31. V neskoršej veci, ktorá sa taktiež týkala Portugalska (ďalej len „Komisia/Portugalsko č. II“),¹⁹ bola podaná žaloba podľa článku 260 ods. 2 ZFEÚ.²⁰ Komisia opäť tvrdila, že na preukázanie súladu s článkom 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd sa posúdenie vzoriek musí vykonať v priebehu jedného roka podľa prílohy I.D, ktorá stanovuje minimálne ročné množstvo vzoriek.²¹

32. Generálna advokátka Kokott sa vo svojich návrhoch prednesených v tejto veci²² domnievala, že „zo [smernice o čistení komunálnych odpadových vôd] nemožno vyvodiť, že prebratie článku 4 si v súvislosti s konkrétnou čističkou vôbec vyžaduje nejaký odber vzoriek. Naopak, povinnosť pravidelného odberu vzoriek je nezávislá od povinnosti vykonať účinné sekundárne čistenie“²³. Domnievala sa, že „odber vzoriek je vhodným *dôkazom* o tom, že čistička vyhovuje požiadavkám stanoveným v [smernici o čistení komunálnych odpadových vôd]“²⁴.

33. Súdny dvor bez toho, aby zaujal výslovné stanovisko k tvrdeniu Komisie vo veci Komisia/Portugalsko č. II, konštatoval, že keďže Portugalsko odoberalo vzorky vo vzťahu k danej aglomerácii v pravidelných intervaloch počas niekoľkých mesiacov, predmetné vypúšťanie zodpovedalo požiadavkám článku 4 ods. 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.²⁵

14 Rozsudok z 28. januára 2016, Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2016:61, bod 39). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

15 Rozsudok z 10. marca 2016, Komisia/Španielsko (C-38/15, neuvverejnený, EU:C:2016:156, bod 24).

16 Článok 5 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd sa týka takzvaných citlivých oblastí. Článok 5 ods. 3 taktiež zakotvuje odkaz na prílohu I.B.

17 Rozsudok z 15. októbra 2015, Komisia/Helénska republika (C-167/14, neuvverejnený, EU:C:2015:684).

18 Súdny dvor v podstate konštatoval, že Helénska republika nepreukázala, že odoberala vzorky v pravidelných intervaloch, ako to vyžaduje príloha I.D. To podľa Súdneho dvora bránilo možnosti overiť, či boli splnené požiadavky článku 4 ods. 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Rozsudok z 15. októbra 2015, Komisia/Helénska republika (C-167/14, neuvverejnený, EU:C:2015:684, bod 48).

19 Rozsudok z 22. júna 2016, Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:471).

20 Táto žaloba sa týkala vykonania predchádzajúceho rozsudku zo 7. mája 2009, Komisia/Portugalsko (C-530/07, neuvverejnený, EU:C:2009:292).

21 Rozsudok z 22. júna 2016, Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:471, bod 43).

22 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:119).

23 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:119, bod 29).

24 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:119, bod 30).

25 Rozsudok z 22. júna 2016, Komisia/Portugalsko (C-557/14, EU:C:2016:471, bod 63).

34. Zhrnutie: po určitej počiatkovej neistote o presných právnych dôsledkoch prílohy I.D vo veciach Komisia/Taliansko²⁶ a Komisia/Belgicko²⁷, Súdny dvor vo veci Komisia/Portugalsko č. I odlíši jednorazovú povinnosť týkajúcu sa uvedenia zariadenia do prevádzky podľa článku 4 od nepretržitej povinnosti monitorovania po uvedení do prevádzky podľa článku 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Uviedol, že jedna vzorka je postačujúca na to, aby členský štát preukázal súlad s článkom 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

B. Preukázanie súladu s článkom 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd

35. Vzhľadom na vyššie uvedené zhrnutie nemožno poprieť, že počiatková judikatúra nebola zrejme baštou jasnosti. Po rozhodnutí vo veci Komisia/Portugalsko č. I je už však táto otázka objasnená.

36. Táto časť poskytuje stručné zopakovanie základných prvkov príslušného právneho rámca, pričom sa opätovne zameriava na dva kľúčové prvky, a to na 1. vnútornú štruktúru a logiku príslušných ustanovení smernice o čistení komunálnych odpadových vôd a následne na 2. podrobnosti týkajúce sa povinností členských štátov odoberať vzorky.

1. Vnútorná štruktúra smernice o čistení komunálnych odpadových vôd

37. Ako sa uvádza v predchádzajúcej časti týchto návrhov, jasný rozdiel medzi článkom 4 a prílohou I.B na jednej strane a článkom 15 a prílohou I.D na strane druhej vyjadril generálny advokát Cruz Villalón vo svojich návrhoch, ktoré predniesol vo veci Komisia/Portugalsko č. I. Súdny dvor ho následne potvrdil.

38. Komisia už skôr tvrdila, a vo svojich písomných vyjadreniach predložených v tejto veci stále tvrdí, že metóda, ktorú stanovuje normotvorca Únie pre monitorovanie po uvedení do prevádzky podľa prílohy I.D, sa má použiť aj na posúdenie splnenia jednorazovej povinnosti podľa článku 4.

39. Takýto prístup však odporuje vnútornej štruktúre a logike smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

40. Treba pripomenúť, že články 4 a 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd majú rôzne ciele. Cieľom článku 4 je zabezpečiť, aby členské štáty v stanovených termínoch podrobili komunálne odpadové vody v uvedených aglomeráciách sekundárnemu alebo ekvivalentnému čisteniu. Cieľom článku 15 je zabezpečiť, aby členské štáty aj naďalej podrobili tieto komunálne odpadové vody sekundárnemu alebo ekvivalentnému čisteniu počas celej prevádzkovej životnosti danej čističky.

41. V súlade s týmito rôznymi cieľmi odkazuje každé z týchto ustanovení na iný oddiel prílohy I smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Tieto oddiely stanovujú podrobnosti o povinnostiach členských štátov týkajúcich sa odberu vzoriek. Ich obsah zodpovedá rôznym cieľom, ktoré sledujú články 4 a 15.

42. Článok 4 ods. 3 odkazuje na prílohu I.B. Tá uvádza konkrétne hodnoty sekundárneho alebo ekvivalentného čistenia, ktoré musia byť splnené pri *uvedení* zberného systému *do prevádzky*.

26 Rozsudok z 19. júla 2012, Komisia/Taliansko (C-565/10, neuvverejnený, EU:C:2012:476).

27 Rozsudok zo 6. novembra 2014, Komisia/Belgicko (C-395/13, EU:C:2014:2347).

43. Článok 15 odkazuje na prílohu I.D. Tá stanovuje kontrolné postupy pre monitorovanie *nepretržitého* dodržiavania hodnôt uvedených v prílohe I.B po tom, čo bol zberný systém uvedený do prevádzky. Tieto pravidlá monitorovania po uvedení do prevádzky sú navrhnuté tak, aby sa uplatňovali každoročne. Členské štáty sú povinné odoberať vzorky očistených komunálnych odpadových vôd počas roka a v pravidelných intervaloch.

44. Stručne povedané: posúdenie povinností vyplývajúcich z článku 4 a prílohy I.B sa logicky zameriava na jeden časový okamih, ktorým je okamih uvedenia príslušného zberného systému do prevádzky. Posúdenie povinností vyplývajúcich z článku 15 a prílohy I.D je vo svojej podstate nepretržitý proces, ktorého trvanie nie je ohrozené. Okrem toho príloha I.B naďalej stanovuje príslušné hmotnoprávne požiadavky (hodnoty), ktoré musia byť splnené následne, počas celej prevádzkovej životnosti zberného systému.

2. Povinnosť odberu vzoriek podľa článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd

45. Otázka týkajúca sa konkrétnych detailov súvisiacich s povinnosťami odberu vzoriek logicky vyplýva z vnútornej štruktúry smernice o čistení komunálnych odpadových vôd opísanej vyššie.

46. Už sa objasnilo, že Komisia nemôže požadovať, aby členské štáty odobrali 12 vzoriek počas jedného roka podľa prílohy I.D s cieľom overiť dodržanie článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

47. Komisia teraz pravdepodobne upustila od požiadavky odobratia 12 vzoriek, ktorú predtým presadzovala. Na pojednávaní sa však Komisia zamerala na tvrdenie, že vzorky, ktoré poskytnú členské štáty, musia byť napriek tomu *reprezentatívne*.

48. Príloha I.B bod 1 totiž uvádza, že „čističky odpadových vôd sa navrhnu alebo modifikujú tak, aby sa dali získať *reprezentatívne vzorky* prichádzajúcej odpadovej vody a očisteného vypúšťania pred vypustením do zberných vôd“²⁸.

49. Komisia má teda pravdu v tom, že vzorky požadované podľa článku 4 v spojení s prílohou I.B by mali byť *reprezentatívne*. Znenie prílohy I.B (alebo smernice o čistení komunálnych odpadových vôd ako takej) však nešpecifikuje, čo znamená pojem „*reprezentatívne vzorky*“.

50. Aké sú teda „*reprezentatívne vzorky*“? Treba objasniť dva rozmery tohto pojmu: kvantitatívny a kvalitatívny.

51. Pokiaľ ide o *kvantitatívny* rozmer, ktorý predstavuje počet vzoriek, mali by sa zdôrazniť tri body.

52. Po prvé, ako sa uvádza vyššie, vnútorná štruktúra smernice o čistení komunálnych odpadových vôd rozlišuje medzi článkom 4 a článkom 15. Obidva články odkazujú na rôzne oddiely prílohy I. Počet vzoriek, ktorý možno požadovať v zmysle každého z týchto ustanovení, sa teda logicky musí *odlišovať*. Ak by normotvorca Únie zamýšľal podmieniť možnosť preukázania súladu s článkom 4 ods. 3 celoročným odberom vzoriek, uplatnil by rovnaké procesné riešenie, aké je zavedené v prílohe I.D.

53. Po druhé počet vzoriek, ktoré treba poskytnúť podľa prílohy I.B, musí byť tiež *nižší* ako počet vzoriek, ktoré treba poskytnúť podľa prílohy I.D. To opäť vyplýva z odlišnej logiky oboch ustanovení: požiadavka nepretržitých monitorovacích povinností po uvedení do prevádzky stanovená na ročnej báze je nevyhnutne zaražujúcejšia ako preukázanie, že v danom časovom okamihu bolo zariadenie uvedené do prevádzky a že komunálne odpadové vody sa začali podrobovať sekundárnemu alebo ekvivalentnému čisteniu.

²⁸ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

54. Množina hodnôt „menej ako 12“ môže byť v oblasti aritmetiky prirodzených čísel úplne jasná. Môže však vyžadovať ďalšie objasnenie, pokiaľ ide o dôkazy, ktoré majú členské štáty predložiť podľa smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

55. Po tretie, to je dôvod, prečo sú logika a cieľ článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd relevantné. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcej časti týchto návrhov, článok 4 a príloha I.B sa v podstate zameriavajú na jeden príslušný časový okamih a zodpovedajúce overenie: uvedenie požadovaného sekundárneho čistenia komunálnych odpadových vôd do prevádzky v stanovených termínoch. Keďže na rozdiel od neskoršieho nepretržitého monitorovania vykonaného v súlade s článkom 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd ide v podstate o jednorazové overenie zamerané na jeden časový okamih, jedna vzorka by mala postačovať.

56. Preto Súdny dvor vo veci Komisia/Portugalsko č. I výslovne potvrdil, že pokiaľ ide o konkrétny počet týchto vzoriek, na preukázanie dodržania článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd postačuje *jedna vzorka*, ktorá spĺňa hodnoty stanovené v prílohe I.B.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené prvky možno iba prirodzene zopakovať, že hodnotenie dôkazov svojou povahou závisí od jednotlivého prípadu. Musí zohľadniť individuálne skutkové okolnosti každého prípadu. Vo všeobecnosti však platí, že na potvrdenie skutočnosti, že zberný systém členského štátu spĺňa požiadavky uvedené v článku 4 ods. 3 a v prílohe I.B, postačuje jedna vzorka.

58. Treba však pripomenúť, že znenie prílohy I.B používa množné číslo. Odkazuje na reprezentatívne *vzorky*, nie na reprezentatívnu *vzorku*.

59. Tento prvok však súvisí, na prvý pohľad možno trochu prekvapivo, s vnútornou *kvalitou* a zložením požadovanej vzorky, a nie s kvantitou vzoriek.

60. Ako Komisia ochotne vysvetlila na pojednávaní, použitie množného čísla v prílohe I.B odráža skutočnosť, že posúdenie súladu s prílohou I.B na účely článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd vyžaduje dva odlišné typy vzorky: jednu pre pritekajúcu odpadovú vodu a druhú pre odtekajúcu očistenú odpadovú vodu.

61. Komisia teda potvrdila rozdiel medzi kvalitou vzoriek a ich množstvom. Uznáva, že vzhľadom na rozsudok Komisia/Portugalsko č. I²⁹ postačuje jedna vzorka, pokiaľ ide o množstvo odobratých vzoriek. Zdôrazňuje však potrebnú kvalitu poskytnutej vzorky.

62. Bez toho, aby bola dotknutá otázka, či možno tento argument predložiť na účely konania vo veci samej, ktorou sa zaoberám v časti C.2 bode 84 a na sl. týchto návrhov, sa domnievam, že vo všeobecnosti je takýto prístup v súlade so znením prílohy I.B. Príloha I.B bod 1 totiž odkazuje na „vzorky prichádzajúcej odpadovej vody a očisteného vypúšťania“.

63. Stručne povedané: na preukázanie súladu s článkom 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd je členský štát povinný poskytnúť aspoň jednu reprezentatívnu vzorku. Komisia v zásade môže požadovať, aby členský štát v súlade so znením prílohy I.B bodu 1 poskytol dvojicu vzoriek, jednu pre pritekajúce komunálne odpadové vody a jednu pre očistené odpadové vody. V nadväznosti na vec Portugalsko/Komisia č. I však obe zložky tejto dvojice možno odobrať, pokiaľ je to technicky možné, v rovnakom časovom okamihu. Vzorka predstavuje „množné číslo“, pretože sa chápe ako zložená z dvoch vyššie uvedených zložiek, a je teda reprezentatívna, ale môže predstavovať „jednotné číslo“, pokiaľ ide o všetky jej zložky, ktoré sú odobraté v jednom časovom okamihu.

29 Rozsudok z 28. januára 2016, Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2016:61).

C. O veci samej

64. Podľa ustálenej judikatúry platí, že ak Komisia podá žalobu o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, dôkazné bremeno nesie Komisia. Súdnemu dvoru musí poskytnúť všetky informácie potrebné na preukázanie, že povinnosť nebola splnená. To, či si členský štát nesplnil svoje povinnosti, sa musí posudzovať podľa situácie v tomto členskom štáte ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.³⁰

65. Ako na pojednávaní potvrdila Komisia, v prejednávanej veci táto lehota uplynula 21. apríla 2014.

1. Aglomerácie *Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia a Galatista*

66. Helénska republika neodporovala obvineniu z porušenia v prípade aglomerácií Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia a Galatista. Helénska republika uznáva, že doteraz neboli ukončené práce potrebné na vybudovanie alebo modernizáciu zberných systémov. Pokiaľ ide o aglomerácie Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli a Vagia, Helénska republika pripúšťa, že požiadavky smernice o čistení komunálnych odpadových vôd budú splnené, len čo sa prebiehajúce práce ukončia. Čo sa týka aglomerácie Galatista, Helénska republika súhlasí s tým, že prevádzka zberného systému nie je v súlade so smernicou o čistení komunálnych odpadových vôd a treba ho vymeniť.

67. V rámci konania podľa článku 258 ZFEÚ prináleží Súdnemu dvoru, aby určil, či vytýkané nesplnenie povinnosti existuje alebo nie,³¹ dokonca aj keď dotknutý členský štát nesplnenie povinnosti nenamieta.

68. V prejednávanej veci Helénska republika uznáva, že zberné systémy vo vyššie uvedených aglomeráciách nie sú dokončené alebo potrebujú obnovenie. Takéto stanovisko bolo v zásade uvedené aj na ústnom pojednávaní. Neexistuje teda nič, čo by popieralo dôkazy predložené Komisiou, pokiaľ ide o porušenie článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd v rozsahu, v akom komunálne odpadové vody v týchto piatich aglomeráciách neprešli pred vypustením sekundárnym alebo ekvivalentným čistením.

2. Aglomerácie *Polychrono, Chaniotis a Desfina*

69. Nedodržanie článku 4 sa namieta vo vzťahu k nasledujúcim trom aglomeráciám:

70. Za aglomeráciu Polychrono poskytla Helénska republika 12 vzoriek za rok 2012 a 12 vzoriek za rok 2013. Komisia uvádza, že štyri vzorky poskytnuté za rok 2012 prevyšujú predpísané hodnoty. Ďalej uvádza, že tri vzorky poskytnuté za rok 2013 taktiež prevyšujú tieto hodnoty. Podľa Komisie to predstavuje viac nevyhovujúcich vzoriek, ako je povolené podľa tabuľky 3 prílohy I. Komisia sa domnieva, že poskytnuté vzorky nemožno považovať za reprezentatívne, pretože neboli odobraté v súlade s prílohou I.D. Presnejšie povedané, žiadne vzorky neboli poskytnuté za obdobie od januára do apríla 2012, ani za obdobie od januára do apríla 2013, či november a december 2013. Stanovisko Komisie, že Helénska republika neposkytla vzorky preukazujúce splnenie povinnosti, v zásade nezmenilo ani 16 vzoriek, ktoré tento členský štát predložil za rok 2013 na svoju obranu v rámci písomnej časti konania.

30 Pozri rozsudok z 28. januára 2016, Komisia/Portugalsko (C-398/14, EU:C:2016:61, body 47 až 49 a citovanú judikatúru).

31 Rozsudky z 22. júna 1993, Komisia/Dánsko (C-243/89, EU:C:1993:257, bod 30); z 3. marca 2005, Komisia/Nemecko (C-414/03, EU:C:2005:134, bod 9 a citovaná judikatúra), a zo 6. októbra 2009, Komisia/Švédsko (C-438/07, EU:C:2009:613, bod 53 a citovaná judikatúra).

71. Čo sa týka aglomerácie Chaniotis, Helénska republika za rok 2012 poskytla 12 vzoriek. Podľa Komisie iba jedna vzorka nespĺňala predpísané hodnoty. Podľa Komisie však tieto poskytnuté vzorky nemožno považovať za reprezentatívne a odobraté v pravidelných intervaloch, pretože žiadna vzorka nebola odobratá v období od januára do apríla 2012. Okrem toho za rok 2013 spočiatku nebola poskytnutá žiadna vzorka. Pokiaľ ide o vzorky, ktoré Helénska republika poskytla na svoju obranu v rámci písomnej časti konania, Komisia sa domnieva, že vzorky za rok 2013 nespĺňajú predpísané hodnoty a že vzorky za rok 2014 neboli odobraté v pravidelných intervaloch.

72. Pokiaľ ide o aglomeráciu Desfina, Helénska republika poskytla štyri vzorky za rok 2011, dve vzorky za rok 2012 a osem vzoriek za rok 2013. Komisia poznamenáva, že podľa prílohy I.D sa počas roka 2012 malo odobrať 12 vzoriek, pretože jedna zo vzoriek odobratých v roku 2011 nespĺňala predpísané hodnoty. Podobne, keďže jedna zo vzoriek odobratých v roku 2012 sa považovala za nevyhovujúcu, Helénska republika mala počas roka 2013 znova odobrať 12 vzoriek. Odobraté vzorky potom nemohli byť odoberané v pravidelných intervaloch, keďže ich počet nebol dostačujúci. Okrem toho jeden z parametrov jednej zo vzoriek poskytnutých v roku 2013 nespĺňal hodnoty stanovené v prílohe I.D bode 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

73. Inými slovami, Komisia vo svojich písomných vyjadreniach tvrdí, že na to, aby bolo možné vykonať spoľahlivé posúdenie podľa článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, mala Helénska republika vo vzťahu ku každej z dotknutých aglomerácií poskytnúť uspokojivé výsledky za obdobie, ktoré zodpovedá obdobiu aspoň jedného roka po uvedení príslušného zberného systému do prevádzky, a to v súlade s metódami uvedenými v prílohe I.D.

74. Vzhľadom na odôvodnenie uvedené v predchádzajúcej časti sa Komisia vo svojom tvrdení mylí. Nech sa na poskytnuté vzorky, pokiaľ ide o tieto tri aglomerácie, pozeráme akýmkoľvek spôsobom, z kvantitatívneho hľadiska spĺňajú požiadavky článku 4 v spojení s prílohou I.B. Bolo poskytnutých zjavne viac ako jedna vzorka.

75. Komisia bola na pojednávaní vyzvaná, aby sa vyjadrila k rozhodnutiu Súdneho dvora vo veci Komisia/Portugalsko č. I. So zreteľom na tento rozsudok Komisia súhlasila, že jedna vzorka môže predstavovať dostatočný dôkaz o dodržaní článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

76. Popri tomto ústupku však Komisia tvrdí, že vzorky poskytnuté v tejto veci *nie sú reprezentatívne* z hľadiska ich kvality.

77. Po prvé Komisia vysvetľuje, že na to, aby sa vzorka považovala za reprezentatívnu vzorku, sa jej odber musí vykonať v určitom časovom okamihu, ktorý treba posúdiť v rámci analýzy jednotlivých prípadov a ktorý v zásade musí odrážať najsilnejšie znečistenie, ktoré sa pravdepodobne vyskytuje v rámci dotknutej aglomerácie (v lete v prípade aglomerácií nachádzajúcich sa v blízkosti mora, v období po zbere hrozna vo vinárskych oblastiach a v zime v prípade horských aglomerácií).

78. Takéto rozšírenie pojmu „reprezentatívna“ treba odmietnuť. Týmto postupom sa Komisia v podstate snaží zadnými dverami znovu vložiť požiadavky monitorovania uvedené v prílohe I.D – ktoré sa zjavne nevzťahujú na povinnosti členských štátov podľa článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd – do prílohy I.B.

79. Ako už bolo uvedené, poskytnutie jednej vzorky, ktorá spĺňa požiadavky prílohy I.B stačí na preukázanie dodržania článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Článok 4 a príloha I.B neuvádzajú nič o okamihu, v ktorom sa musí vzorka odobrať. Vnútoraná štruktúra smernice o čistení komunálnych odpadových vôd vyžaduje, aby sa jednorazový odber vzoriek uskutočnil pri zavedení zberného systému.

80. Treba zdôrazniť, že nič nebráni tomu, aby Komisia od dotknutého štátu požadovala poskytnutie dôkazu o splnení požiadaviek uvedených v oddiele D prílohy I. To je však potrebné požadovať na základe článku 15 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd, a nie na základe článku 4. Helénska republika v tejto veci správne poznamenala, že Komisia namietala iba porušenie článku 4, nie článku 15.

81. Po druhej Komisia na pojednávaní ďalej uviedla, že na účely posúdenia reprezentatívnej povahy jednej vzorky musí mať Komisia k dispozícii taktiež zložky, ktoré možno vzájomne porovnať, konkrétne informácie, ktoré sa týkajú pritekajúcich vôd a očistených odtekajúcich vôd. Podľa Komisie odborníci bez týchto údajov nemôžu posúdiť reprezentatívnu povahu poskytnutej vzorky.

82. Ako sa uvádza vyššie v bodoch 60 až 62 týchto návrhov, takýto názor možno všeobecne potvrdiť na základe znenia prílohy I.B bodu 1. Znenie prílohy I.B bodu 1 odkazuje totiž na „reprezentatívne vzorky prichádzajúcej odpadovej vody a očisteného vypúšťania“.

83. V kontexte prejednávanej veci však tieto argumenty prvýkrát uviedla Komisia počas ústneho pojednávania.

84. Podľa ustálenej judikatúry platí, že žaloba podaná na základe článku 258 ZFEÚ nemôže byť založená na žiadnych iných námietkach, než na tých, ktoré boli uvedené v rámci konania pred podaním žaloby. Súdny dvor opakovane rozhodol, že odôvodnené stanovisko a žaloba musia mať rovnaký predmet a musia byť založené na tých istých námietkach. Je to tak, pretože účelom konania pred podaním žaloby je dať dotknutému členskému štátu príležitosť, aby na jednej strane splnil svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie, a na strane druhej, aby sa mohol účinne brániť proti námietkam Komisie.³²

85. Formálne by sa určite dalo tvrdiť, že predmet žaloby ostal rovnaký, a to nesplnenie povinností Helénskej republiky, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 3 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Skutočnosť je však taká, že tvrdenie, že vzorky, ktoré poskytla Helénska republika, nie sú z hľadiska ich kvality reprezentatívne, predstavuje úplne nový argument. Hmotnoprávne sa úplne odlišuje od odôvodnenia, ktoré Komisia dovtedy predkladala a ktoré sa uvádza v súvislosti s tromi spornými aglomeráciami vyššie v bodoch 70 až 73.

86. Tento argument by sa mal preto zamietnuť. V tejto fáze konania sa Súdny dvor nenachádza v postavení, aby overoval každé tvrdenie Komisie. Ešte dôležitejšie však je, že možnosť Komisie, aby sa tak výrazne odchyľila od kľúčového piliera svojej žaloby, by obmedzila možnosť dotknutého členského štátu, aby predložil svoje pripomienky a účinne zachoval svoje právo na obhajobu. Ako Helénska republika poznamenala na pojednávaní, nielenže skôr nemohla zaujať stanovisko k tvrdeniu Komisie: Komisia taktiež nepožadovala dôkazné prostriedky, na ktoré sa odvolávala počas pojednávania, pokiaľ ide o ostatné aglomerácie, o ktoré sa Komisia spočiatku zaujímalala v rámci konania pred podaním žaloby v tejto veci.³³

87. Na záver preto treba znovu zopakovať, že Komisia v zásade pripúšťa, že pokiaľ ide o aglomerácie Polychrono, Chaniotis a Desfina, Helénska republika bola na konci lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku schopná poskytnúť prinajmenšom jednu vzorku, ktorá bola v súlade s požiadavkami prílohy I.B, ako to Komisia chápala predtým.

88. Z tohto dôvodu si myslím, že vo vzťahu k týmto aglomeráciám Komisia nepreukázala porušenie článku 4 smernice o čistení komunálnych odpadových vôd zo strany Helénskej republiky. V tomto rozsahu by sa mala žaloba zamietnuť.

³² Rozsudky z 24. novembra 1992, Komisia/Nemecko (C-237/90, EU:C:1992:452, bod 20); z 22. septembra 2005, Komisia/Belgicko (C-221/03, EU:C:2005:573, body 36 až 38 a citovaná judikatúra), a z 11. septembra 2014, Komisia/Nemecko (C-525/12, EU:C:2014:2202, bod 21).

³³ V konaní pred podaním žaloby sa Komisia spočiatku zaujímalala o 62 aglomerácií (pozri bod 12 týchto návrhov).

V. O trovách

89. Keďže každý účastník konania mal úspech len v časti predmetu konania, navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol v súlade s článkom 138 ods. 3 prvou vetou rokovacieho poriadku a nariadil účastníkom konania, aby znášali svoje vlastné trovy konania.

VI. Návrh

90. Z vyššie uvedených dôvodov navrhujem, aby Súdny dvor:

- a) určil, že Helénska republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 3 smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd, pokiaľ ide o aglomerácie Prosotsani, Doxato, Eleftheroupoli, Vagia a Galatista. Vo vzťahu k týmto aglomeráciám Helénska republika na konci lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku nezabezpečila, aby vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd podliehalo náležitej úrovni čistenia, ktoré sa požaduje podľa prílohy I.B tejto smernice;
- b) zamietol žalobu vo vzťahu k aglomeráciám Polychrono, Chaniotis a Desfina;
- c) zaviazal účastníkov konania, aby znášali svoje vlastné trovy konania.